

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 5 september 2022
(OR. en)

12012/22

ENER 415

NOT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Ärende:	Möjliga nödgärder för att dämpa de höga energipriserna – Diskussion

För delegationerna bifogas ordförandeskapets bakgrundsdocument i ovannämnda ärende inför det extra mötet i rådet (transport, telekommunikation och energi) den 9 september 2022.

Möjliga nödgärder för att dämpa de höga energipriserna

Bakgrundsdocument från ordförandeskapet

Inledning och bakgrund

Marknaderna, och då särskilt gasmarknaden, kännetecknas i nuläget av stigande energipriser och extrem volatilitet. Detta beror på att Rysslands fortsätter att störa leveranserna och bland annat nyligen – fullständigt och på obestämd tid – har stängt Nord Stream 1-rörledningen och på den oprovocerade invasionen av Ukraina. Höga energipriser och hög volatilitet bidrar till stigande inflation och får allvarliga konsekvenser för företag och konsumenter, bland annat – men inte enbart – de mest utsatta hushållen, energifattiga hushåll och i allt högre grad också medelinkomsthushåll. Dessutom har EU:s kapacitet att producera el varit mycket lägre än vanligt, särskilt på grund av bristen på kärnkraft i vissa medlemsstater, minskad vattenkraftproduktion, låga vattennivåer i Rhen och andra floder med följder för koltransporterna samt ogynnsamma vindförhållanden och andra faktorer. Det faktum att mindre energi produceras från dessa energikällor driver upp efterfrågan på gas.

I denna situation är det mycket viktigt att man analyserar marknadsutvecklingen och identifierar möjliga åtgärder för att komma till rätta med de höga elpriserna, pådrivna av höga gaspriser. Med hänvisning till kommissionens verktygslåda från oktober 2021 och med utgångspunkt i REPowerEU-planen, som offentliggjordes i maj, har medlemsstaterna redan antagit olika åtgärder för att lindra effekterna på nationell nivå, men då marknadssituationen försämras efterlyser arbetsmarknadens parter ett snabbt genomförande av EU-omfattande lösningar som mildrar de negativa effekterna på de europeiska marknaderna. Det står klart att den kommande uppvärmningssäsongen kommer att pröva den europeiska energimarknadens motståndskraft.

Nu senast har likviditetsproblem i samband med elhandel dykt upp som en ny utmaning på EU:s inre marknad, något som sätter press på marknadsaktörernas hedgingpositioner. Dagliga prissvängningar har ibland lett till att kraven på marginalsäkerhet för futurekontrakt har blivit mycket större. Detta gör det nästintill omöjligt för ett allt större antal företag att hålla sina hedgingpositioner öppna, vilket gör att de drar sig tillbaka från futuremarknaderna. Ett lägre deltagande på futuremarknaderna minskar likviditeten på de marknaderna, vilket i sin tur förvärrar prisvolatiliteten genom negativ återkoppling.

För att komma till rätta med de ovannämnda problemen har medlemsstaterna infört olika nationella åtgärder. För att man ytterligare ska kunna möta utmaningarna på EU-nivå kan följande alternativ övervägas.

Alternativ som övervägs

A) Frikoppling/begränsning av gasprisets inverkan på elpriset

- Gas som används för elproduktion får ett tillfälligt pristak.
- Importerad gas från särskilda jurisdiktioner får ett tillfälligt pristak.
- Elproduktion från gas undantas tillfälligt från bestämmelserna om rangordning och prissättning på elmarknaden.

B) Ökad likviditet på marknaden

- Marknadsaktörer som omfattas av mycket höga marginalsäkerhetskrav får omedelbart stöd i form av kreditlöften, bland annat en möjlighet till en särskild lösning på europeisk nivå, till exempel genom ECB.
- Handelsreglerna för energiutbyte ändras, exempelvis genom en tillfällig ändring av lagstadgade krav på säkerheter i samband med elhandel, inbegripet en översyn av de automatiska anpassningarna av pristaken.
- Verksamheten på de europeiska marknaderna för energiderivat avbryts tillfälligt. Handeln med futures får bara ske på särskilda band.

C) Samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på el

- Åtgärder för att minska efterfrågan inom elsektorn, till exempel liknande de samordnade åtgärder för att minska efterfrågan inom gassektorn som antogs i juli 2022.

D) Begränsning och användning av inframarginella elproducenters inkomster

- En del av de inframarginella producenternas inkomster används för att minska det tryck som de höga energipriserna innebär för konsumenterna, samtidigt som grossistpriset förblir oförändrat.

E) Effekterna av EU:s utsläppshandelssystem

- Olika sätt att utnyttja EU:s utsläppshandelssystem för att komma till rätta med de nuvarande höga elpriserna bedöms och man ser till att rådet snabbt gör framsteg mot en överenskommelse om de kapitel i återhämtnings- och resiliensplanerna som rör REPowerEU, däribland möjligheten att utnyttja utsläppsrätter från reserven för marknadsstabilitet.

Följande grundläggande principer för EU:s energipolitik och därmed sammanhängande mål bör iakttas vid alla relevanta framtida insatser:

- Försörjningstryggheten vad gäller el och gas på europeisk nivå bör upprätthållas.
- Den inre energimarknaden och därmed sammanhängande fördelar bör bevaras.
- Åtgärderna bör inte leda till en ökad gasförbrukning eller äventyra ansträngningarna för att minska gasförbrukningen i Europa.
- Insatserna bör vara enkla att genomföra och samordna i hela EU.
- Åtgärderna bör få ett positivt genomslag på konsumenternas elräkningar.
- Åtgärderna ligger i linje med målen för och genomförandet av den europeiska gröna given.

De ovannämnda alternativen för nödåtgärder ska vara ett omedelbart svar på den nuvarande extraordinära situationen. Vi bör dock fortsätta att diskutera en systemisk uppgradering av utformningen av den inre marknaden för el, så att den i högre grad är redo för liknande marknadsvillkor i framtiden. En sådan uppgradering måste övervägas noggrant, bygga vidare på en grundlig analys och konsekvensbedömning och ta hänsyn till ett gradvist införande av en framtida koldioxidfri energimarknad.

Förslag på frågor:

- 1. Håller Ni med om att det är viktigt att man inför den kommande uppvärmningssäsongen antar de EU-omfattande åtgärder som kommissionen kommer att föreslå? Om så är fallet, vilka av de beskrivna eller möjliga alternativen bör genomföras?*
 - 2. Vilken typ av särskilda instrument anser Ni vara lämpliga för att de ovannämnda problemen snabbt ska lösas?*
-